

Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000187419
Datum:	30 juli 2024
Opsteller:	M.J. Ahne
Portefeuillehouder:	Burgemeester J. Joon
Onderwerp:	Uitgangspunten locatie AZC

Het college van B&W besluit:

1. Een nieuwe locatie voor een AZC te zoeken in de gemeente Harderwijk;
2. Dat de locatie plaats moet kunnen bieden aan ongeveer 500 opvangplekken onder de voorwaarde dat de locatie:
 - a. minimaal 10 jaar of permanent beschikbaar is;
 - b. moet steunen op voldoende maatschappelijk draagvlak;
 - c. voor fietsers en wandelaars veilig bereikbaar moet zijn;
 - d. met mogelijkheden voor andere te behalen gemeentelijke doelen de voorkeur heeft;
 - e. een omvang heeft die zoveel mogelijk zelfvoorzienend is;
 - f. voldoet aan bereikbaarheidsrichtlijnen van het COA.
3. Bijgevoegde raadsinformatiebrief vast te stellen.

Inleiding

Aanleiding

Op 30 juni 2026 loopt de huidige bestuursovereenkomst met het COA af voor het AZC aan de Graaf Ottolaan 26 in Harderwijk. De huidige AZC locatie is daarmee 10 jaar in gebruik geweest voor de opvang van 500 asielzoekers in de eerste vijf jaar en een extra buffercapaciteit van 300 plekken vanaf 2021. Harderwijk heeft een ruime geschiedenis met het opvangen van vluchtelingen sinds 1900, het opvangen is onderdeel van het dna van de gemeente. De gemeente en maatschappelijke partners hebben ruime ervaring op kunnen doen met het huisvesten van een AZC met 800 bewoners. Daarmee is een infrastructuur ontstaan, bijvoorbeeld met het platform Welkom Vluchteling Harderwijk, inzet van vele vrijwilligers, Vluchtelingenwerk, het onderwijs en de zorg.

In de begroting 2024 is reeds aangegeven dat in dit jaar gezocht gaat worden naar een nieuwe locatie. Daarnaast legt de in februari 2024 in werking getreden spreidingswet een verplichting neer bij gemeenten om voldoende opvangcapaciteit aan te bieden. Er is een steeds grotere vraag naar opvangplekken voor asielzoekers door ontwikkelingen in de wereld. Wij verwachten dat dit niet zal afnemen. Vanwege medemenselijkheid wil Harderwijk als centrumgemeente de verantwoordelijkheid nemen om ook na medio 2026 een ruim AZC binnen de gemeentegrenzen te huisvesten.

Kader

Spreidingswet

Regionale afspraken

Alternatieven

De uitgangspunten gaan uit van de realisatie van 1 locatie voor ongeveer 500 opvangplekken. Als alternatief zou gekozen kunnen worden voor een kleiner AZC die voldoet aan de aantallen van de Spreidingswet (op dit moment 273) of meerdere kleine locaties.

Beoogd effect

Met het voorstel wordt invulling gegeven aan de wettelijke plicht om (ruimte voor) opvangplekken beschikbaar te stellen. De druk op de asielopvang is nog steeds groot en gezien de druk op de woningmarkt en daarmee gepaard gaande trage uitstroom uit de AZC's zal dit de komende jaren niet snel verminderen.

Door te kiezen voor de voorgestelde omvang en de huisvesting op 1 locatie wordt een zoveel als mogelijk zelfvoorzienend AZC mogelijk gemaakt. Dit betekent dat er minder belasting zal zijn op lokale voorzieningen in de gemeente. De omvang is tevens zodanig dat er voldoende draagkracht is voor een AZS (basisschool) in Harderwijk. Sommige te onderzoeken locaties maken het wellicht mogelijk om een groter AZC te ontwikkelen of meer combinaties te maken met andere ruimtezoekers. Te denken valt aan flexwoningen voor statushouders en starters op de woningmarkt.

Argumenten

1. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen moet op zoek gegaan worden naar een nieuwe locatie
2. Uitgangspunt is dat er een zoveel mogelijk zelfvoorzienend AZC moet komen waarbij de druk op lokale voorzieningen (zorg/onderwijs) niet toeneemt. In het locatieonderzoek zal worden geselecteerd op basis van verschillende criteria:
 - a. De spreidingswet spreekt van duurzame opvangcapaciteit wanneer een locatie minimaal vijf jaar beschikbaar is, de investeringen die gedaan moeten worden zijn afhankelijk van de locatie maar vragen vaak om een langere termijn. Een termijn van 10 jaar maakt de investeringen aanvaardbaar;
 - b. De locatie moet steunen op voldoende maatschappelijk draagvlak. Van belang is om open en transparant te communiceren over het proces en na de keuze van de locatie met omwonenden te kijken hoe de opvang het beste vorm kan krijgen
 - c. Bewoners van het AZC zijn vooral aangewezen op wandelen, fietsen en het openbaar vervoer;
 - d. De gemeente Harderwijk kent veel ruimtelijke uitdagingen, wanneer een locatie zich ervoor leent kan gekeken worden naar combinaties van functies;
 - e. Uitgangspunt is dat er een zoveel mogelijk zelfvoorzienend AZC moet komen waarbij de druk op lokale voorzieningen (zorg/onderwijs) niet toeneemt t.o.v. de huidige situatie van het bestaande AZC;
 - f. Uit richtlijnen van het COA: bewoners van het AZC zijn waar mogelijk in staat om zo zelfstandig mogelijk te verblijven in de opvang. Het COA heeft daarom de volgende richtlijnen:
 - i. voor het doen van boodschappen is een supermarkt op een acceptabele loopafstand van minder dan 15 minuten nodig;
 - ii. voor het basisonderwijs is een basisschool op maximaal 30 minuten loopafstand noodzakelijk. Kinderen op het AZC zijn leerplichtig. Wanneer sprake is van het voortzetten van de huidige school (De Vlieger) moet gekeken worden naar de onderwijshuisvesting;
 - iii. voor het voortgezet onderwijs is een ISK (Internationale Schakelklas) nodig op maximaal 60 fietsminuten. Harderwijk biedt op dit moment ruimte aan de ISK (Internationale Schakelklas) van Landstede, in de renovatie- en nieuwbouwplannen van Landstede is ruimte voor ISK leerlingen opgenomen. Een AZC van voornoemde schaalgrootte waarborgt voldoende basis voor de ISK;

Omgevingswet

Voor het locatieonderzoek worden de leidende principes uit de omgevingsvisie gebruikt.

Wanneer gekozen wordt voor een locatie kan met een tijdelijke omgevingsvergunning afgeweken worden van het omgevingsplan waarmee de vestiging van een AZC mogelijk gemaakt wordt.

Financiën

De eerste locatieonderzoeken kunnen binnen bestaande middelen plaatsvinden, wanneer een locatiekeuze is bepaald zal er een project ingericht moeten worden met een bijbehorende financiële onderbouwing.

Duurzaamheid

In de uitwerking worden de principes vanuit de omgevingsvisie waaronder die van duurzaamheid meegenomen.

Communicatie

De ervaring leert dat communicatie rondom de mogelijke vestiging van een AZC uitdagend is. In dit traject wordt ervoor gekozen om vanaf het begin duidelijk te communiceren wat de opgave is waar Harderwijk voor staat en met welke uitgangspunten mogelijke locaties bekeken worden. De uitgangspunten worden na besluitvorming in het college besproken in de raadscommissie.

Na het locatieonderzoek wordt het college een voorstel gedaan aan de raad voor een tijdelijke/permanente AZC locatie en start een traject van participatie rondom de beoogde locatie.

Uitvoering

Het locatieonderzoek maakt gebruik van eerdere inventarisaties naar beschikbare terreinen en gebouwen, de verschillende locaties zullen naast de randvoorwaarden worden gelegd. Hieruit zullen bepaalde locaties afvallen en andere nader onderzocht worden. Gestreefd wordt voor het eind van 2024 een concrete locatiekeuze voor te leggen aan het college en voor consultatie aan de raad. Voor de uiteindelijk gekozen locatie zal een apart project gestart worden om te komen tot realisatie.

Evaluatie

Bijlagen

1. Raadsinformatiebrief